

4. Обов'язкову підготовку та перепідготовку населення до дій в умовах загрози чи виникнення НС з метою виключення її уражаючого впливу та забезпечення високого рівня безпеки життєдіяльності.

Література

1. Мищенко І.М. Забезпечення життєдіяльності людини в навколишньому середовищі: – Кіровоград, 1998 р.
2. Попередження надзвичайних ситуацій: Дискусійно-оглядовий зб. ст. – К., 1997. – 207 с.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ РОЗДІЛЬНОЇ РЕКУПЕРАЦІЇ ВІДХОДІВ

*Пархоменко А. О., Макаренко О. В., Макаренко К. С.
м. Полтава*

Анотація. Процес стрімкого економічного розвитку породив безвідповідальне ставлення людей до природи. У статті описується роль рекуперації відходів та психологічне тлумачення цього явища.

Ключові слова: рекуперація відходів, утилізація, екологія, побутові відходи.

Проблема утилізації відходів є для України актуальною, оскільки країна виступає європейським лідером за кількістю відходів на душу населення. Водночас ситуація з їх утилізацією залишається на колишньому рівні. У зв'язку з тим, що склад вітчизняних відходів має сталу тенденцію до щорічного збільшення.

Метою дослідження є розробка психологічної концепції роздільної рекуперації відходів; оптимізація екологічного навантаження побутових відходів діяльності людини, а також органічним сміттям. Методи дослідження базуються на опрацюванні наукових джерел, присвячених даній проблемі.

На людей впливають наступні соціально-психологічні фактори та теорії: Теорія «розбитих вікон» – тільки появиться одне розбите вікно, так через деякий час будуть розбиті всі; робить один – будуть робити всі інші. Необізнаність та неергономічне розташування резервуарів для побутових відходів: встановлення сміттєвих бачків у містах не правильне (сміттєві бачки повинні бути розташовані один від одного на відстані максимум 20 метрів; у наших містах на 100 метрів розташовано по одному – два сміттєві бачки, тому люди змушені викидати сміття де прийдеться; люди не помічають деяких урн, а то їх просто взагалі немає – сміттєві бачки є дуже маленькими і не виділяються з-поміж малих архітектурних композицій – більшість людей просто не помічають їх (більшість сміттєвих бачків встановлені

приватними підприємцями міста, а державною владою – одиниці); у місцях великого скупчення людей, а саме в парках, місця відпочинку, на автобусних зупинках, у соціальні установах не спостерігаються урни взагалі, або їх одиниці; у містах недостатня кількість спеціалізованих пунктів прийому відходів, але люди про них не знають, немає їх стабільної роботи, які могли б зробити збір для роздільної рекуперації відходів, пункти прийому то існують, то зникають, тому жителі міста не знають про їх розташування та взагалі наявність.

Низька освіта з екологобезпечного поводження з побутовими відходами; слабка діяльність громади щодо безпечного поводження з відходами та їх рекуперацією; вплив закону – позитивний і негативний: закон або законодавчий акт може спонукати до виконання його умов або навпаки злісно порушувати (залежить від психотипу особистості); державне регулювання в сфері поводження з відходами.

Під час формування громадської думки рекомендуємо використовувати активні і пасивні форми пропаганди та агітації. До активних форм рекомендуємо включати проведення бесід, виступів, лекцій, доповідей. До пасивних форм рекомендуємо відносити видання науково-популярної літератури, статей; наочних форм агітації — листівок, пам'яток, плакатів; проведення виставок, показ кінофільмів тощо. Пасивні форми агітації та пропаганди не повинні носити безособовий характер. їх зміст рекомендуємо орієнтувати на конкретну аудиторію: у одних випадках газети, плакати мають вміщувати мінімум тексту і багато яскравих, кольорових малюнків та ілюстрацій, наприклад, для молодших школярів), у інших — мати більше текстового матеріалу з однією-двома ілюстраціями, що добре запам'ятовуються.

Особисті контакти як вільне спілкування з населенням рекомендуємо використовувати з метою ефективного виявлення і оцінювання тенденцій відношення громадськості до проблеми поводження з побутовими відходами. Одним з різновидів особистих контактів є бесіди з ключовими інформаторами, тобто підбір і інтерв'ювання добре інформованих лідерів і експертів у сфері поводження з побутовими відходами. Інтерв'ю рекомендується проводити у формі вільної і не обмеженої у часі дискусії, у ході якої обраним особам пропонується обговорити проблему екологобезпечного поводження з побутовими відходами зі своєї точки зору. Під час підбору ключових інформаторів рекомендуємо враховувати передбачуване знання ними проблеми поводження з побутовими відходами, а також їх здатність представити точку зору інших людей.

З метою швидкого збирання інформації щодо стану поводження з побутовими відходами, можливості на відміну від методу опитування, роз'яснювати незрозумілі питання та отримати відповіді від більшої кількості населення, рекомендуємо використовувати телефонне

інтерв'ю.

На думку екологів рекуперація відходів є важливою проблемою яка потребує вирішення. Ключове питання всього процесу переробки та утилізації відходів — це збір та доставка до місця конверсії.

Через ганебне ставлення людей до навколишнього середовища проблема “сміття” стала глобальною проблемою людства. В Україні переробляють щонайбільше 4% відходів, у Європі майже 90%. То ж наші смітники можна вважати золотими розсипами.

Недостатня поінформованості людей, не правильне встановлення резервуарів для побутових відходів чи взагалі їх відсутність є найголовнішими проблемами забруднення вулиць твердими відходами.

У результаті дослідження були виділені соціально-психологічні фактори, що впливають на людей у процесі роздільної рекуперації відходів.

Література

1. Корсак К. В. Плахотнік О. В. Основи екології. Навчальний посібник. – К. : МАУП, 2002. – 340 с.
2. Джигирей В. С. Екологія та охорона навколишнього середовища. Навчальний посібник – К. :Знання, 2004. – 309 с.

ПРОФЕСІЙНІ ЗАХВОРЮВАННЯ У СФЕРІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

*Дрожчана О. У.
м. Полтава*

Конституція України (ст.43) проголошує право кожного громадянина нашої держави на «належні, безпечні і здорові умови праці». Ці права закріплюються і законом України «Про охорону праці» [1].

Умови праці та безпека на робочому місці, безпека технологічних процесів, роботи машин, механізмів, устаткування та інших засобів виробництва, стан засобів колективного та індивідуального захисту, що використовуються працівниками, а також санітарно-побутові умови повинні відповідати вимогам нормативних актів про охорону праці.

Незадовільними і небезпечними залишаються умови праці в сільськогосподарському виробництві.

Так за даними Фонду соціального страхування України у 2017 році в галузі сільськогосподарського виробництва виробничий травматизм склав 7,3% від загального числа травмованих (361 особа травмована, в т.ч. 52 – смертельно) [2].

Основними особливо небезпечними об'єктами в